

Наукове періодичне видання

**КИЇВСЬКИЙ
НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИЙ
ВІСНИК**

Науковий журнал

17 (17) 2019

Київ
2019

ISSN 2307-8060

Наукове періодичне видання
Київський науково-педагогічний вісник

Науковий журнал

17 (17) 2019

Редактор, коректор – Багрєєв І. С.

Верстка-дизайн – Бараненко К. В.

Відповідальність за підбір, точність наведених на сторінках журналу фактів, цитат, статистичних даних, дат, прізвищ, географічних назв та інших відомостей, а також за розголошення даних, які не підлягають відкритій публікації, несуть автори опублікованих матеріалів. Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій. Матеріали публікуються в авторській редакції. Передрукування матеріалів, опублікованих в журналі, дозволено тільки зі згоди автора та видавця. Будь-яке використання – з обов'язковим посиланням на журнал.

Свідоцтво про державну реєстрацію: КВ № 19870-9670Р від 19.04.2013 р.

Засновник журналу: «Київська наукова організація педагогіки та психології»

Видавник: «Київська наукова організація педагогіки та психології»

04108, м. Київ, а/с 58

www.knopp.org.ua

E-mail: office@knopp.org.ua

Телефон: +38 066 699 58 42

© «Київська наукова організація педагогіки та психології», 2019

© Автори наукових статей, 2019

© Оформлення Ястреба О. Л., 2019

ЗМІСТ

Боровенська К. С., Байєр О. О. ВПЛИВ ЕМОЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ БАТЬКІВ НА ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ПІДЛІТКА.....	4
Булавенко С. Д. АСПЕКТИ ФІНАНСОВОГО ВИХОВАННЯ ЯК ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ОСОБИСТОСТІ.....	10
Демченко Л. Г. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	16
Карвацька Н. С., Русіна С. М., Рудницький Р. І. СТРАТЕГІЇ І НАПРЯМКИ ВПРОВАДЖЕННЯ РЕФОРМУВАННЯ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	21
Карпова І. Г. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ТА ТВОРЧОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ В МУЗИЧНІ КУЛЬТУРІ ЧЕРНІГІВЩИНИ У ХІХ СТ.....	26
Магрламова К. Г., Кравченко О. І. МЕДИКО-ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ.....	31
Мовмига Н. Є. МАРКЕТИНГОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В УПРАВЛІННІ РОЗВИТКОМ КАФЕДРИ ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ПРОФЕСІЙНО ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ.....	38
Пастушкова Н. А. СТРУКТУРА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ.....	46
Русіна С. М., Карвацька Н. С., Нікоряк Р. А. НАПРЯМКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОЇ ОСВІТИ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ.....	50
Степура І. В. СІМ'Я НАЙМАНОГО РОБІТНИКА В ЄВРОПІ В ХVІІІ – СЕРЕДИНІ ХХ СТОЛІТТЯ.....	55

Русіна С. М.

*кандидат медичних наук, доцент,
доцент кафедри нервових хвороб, психіатрії та медичної психології
ВДНЗУ «Буковинський державний медичний університет»*

Карвацька Н. С.

*кандидат медичних наук, доцент,
доцент кафедри нервових хвороб, психіатрії та медичної психології
ВДНЗУ «Буковинський державний медичний університет»*

Нікоряк Р. А.

*аспірант кафедри психіатрії
Національної медичної академії післядипломної освіти П. Л. Шупика*

НАПРЯМКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОЇ ОСВІТИ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ

Анотація: Вища освіта в Україні пов'язана із запровадженням європейського освітнього процесу, що покращило якість медичної освіти та забезпечило підготовку фахових, конкурентних медичних працівників.

Аннотация: Высшее образование в Украине связано с введением европейского образовательного процесса, что улучшило качество медицинского образования и обеспечило подготовку профессиональных, конкурентных медицинских работников.

Summary: Higher education in Ukraine is related to the input of the European educational process, that improved quality of medical education and provided preparation of professional, competition medical workers.

Фундаментальним засобом існування людини є її розвиток, який інтенсивно спостерігається у молоді саме в процесі навчання. З початку XXI сторіччя суспільство є свідком безпрецедентного попиту на вищу освіту, зокрема медичну. Зростає кількість студентів, які прагнуть стати лікарями, відкриваються нові факультети, спеціальності. Однак, на сьогодні в нашій державі існують серйозні проблеми та труднощі, а саме: створення рівних умов доступу до вищої освіти, забезпечення якості знань, умінь та набуття професійних навичок, перспективності обраної професії та можливості працевлаштування молодих фахівців, а у подальшому якісного удосконалення професійної кваліфікації [2]. Важливим у цьому контексті є якість самих вимог (цілей, стандартів і норм),

якість ресурсів (програми, кадровий потенціал, контингент абітурієнтів, матеріально-технічне забезпечення) та якість освітніх процесів (навчальна та наукова діяльність, освітні технології), які безпосередньо забезпечують підготовку фахівців. Самим вдалим варіантом для вищої освіти і стало запровадження в нашій державі європейського освітнього процесу, основними принципами якого є безперервність та систематичність оцінювання навчальної діяльності студента, визначення його досягнень за всі види виконуваних робіт (лекції, практичні заняття, семінари, індивідуальна та самостійна робота, мікрокурації хворих, підсумковий модульний контроль, навчальні і виробничі практичні чи інші види діяльності), пов'язані з оцінюванням. За такої системи здійснюється

об'єктивне оцінювання навчальних досягнень студента, що певним чином унеможлиблює суб'єктивне відношення до нього викладача і таким чином підвищує його мотивацію до здобуття професійних знань та умінь [4].

Розвиток вищої освіти в Україні невід'ємно пов'язаний з інтелектуальним, культурним, духовним, соціальним, економічним розвитком суспільства і держави. Медична освіта залишається в продовж багатьох десятиліть пріоритетним напрямком кожної поважаючої себе держави, оскільки якісна медична освіта – здорова нація [1].

Згідно робочої навчальної програми з психіатрії та наркології для студентів 4 курсу передбачено вивчення організаційних питань психіатричної служби, функціонування її підрозділів, правила надання допомоги хворим, госпіталізації у психіатричні стаціонари, амбулаторне спостереження, в яке кожного року вносяться поправки, згідно наказів МОЗ України до Закону про психіатричну допомогу від 2000 року.

Основний акцент робиться на вивченні загальної психопатології, опанування вмінням визначати синдром, проводити диференційну діагностику з подібними станами та поставити клінічний діагноз.

Одним із найефективніших механізмів забезпечення таких вимог до теоретичного оцінювання вважається тестування навчальних досягнень студента. Широке впровадження тестування прискорює опитування, яке досягається самостійністю та дає можливість забезпечити кожного студента уявленням про стан його навчальної підготовки. Важливим етапом в оцінюванні знань студента на кафедрі нервових хвороб, психіатрії та медичної психології (курс психіатрії) є усні опитування, мікрокурації хворих під керівництвом викладача, що дає

можливість формувати у студентів клінічне мислення та надавати їм допомогу в коригуванні практичних знань навичок, та умінь.

На курсі психіатрії та медичної психології всі студенти залучені також і до дистанційного навчання, що допомагає їм у підготовці до практичних занять. Тестові завдання розподілено згідно тематичного плану практичних занять таким чином, щоб студент міг опрацювати тести і ситуаційні задачі перед кожним заняттям. Тестова форма дистанційного навчання при умілому використанні дозволяє більш раціонально використовувати час практичного заняття, охопити більший об'єм теоретичного та практичного матеріалу, ефективніше оцінити рівень засвоєння матеріалу, виявити недостатні знання і вміння та внести в них корективи.

Студентам, які через різні суб'єктивні обставини не працюють самостійно вдома при підготовці до практичних занять, виставляється відповідна оцінка «незадовільно». Такий студент спрямовується на додаткову консультацію та на повторне відпрацювання даної теми. Це, на нашу думку, стимулює їх у подальшому до більш ретельного навчання. Професійна компетентність майбутніх лікарів закладається ще у студентському середовищі.

Кожна клінічна дисципліна, яка вивчається теоретично повинна бути підкріплена практичними навичками. Розширення та вдосконалення сучасної підготовки фахівців з психіатрії, які здатні до нестандартного мислення, навиків аналізувати, систематизувати та узагальнювати одержану медичну інформацію, спроможні до вирішення реальних практичних завдань, вимагає застосування нестандартних прийомів, які застосовуються в процесі навчання.

З метою відпрацювання практичних навичок на кожному практичному занятті програмою передбачена курація хворих з відповідної теми. Мікрокурації проводяться під наглядом викладача, враховуючи психічні стани в яких перебувають пацієнти. Психотичні стани з порушеною свідомістю є часто небезпечними для медперсоналу, включаючи і студентів. Тому курація психічнохворих, які перебувають у психомоторному збудженні для студентів є обмеженою, через імпульсивність, агресивність та непередбачуваність дії хворих.

Присутність на мікрокурації викладача, який переважно знайомий хворому та відповідний його професійний підхід до спілкування зі збудженим пацієнтом викликає у нього довіру та дає можливість співбесіди з ним студентів. В процесі спілкування з хворими формується клінічне мислення, що дає можливість правильно діагностувати хворобу та призначити адекватне лікування.

З метою відпрацювання клінікопсихопатологічного методу дослідження, який є основним в постановці психіатричного діагнозу, студентам надається можливість удосконалювати деонтологічні знання у спілкуванні з пацієнтами; виконувати режими спостереження за хворими з тими чи іншими психопатологічними станами (збудження, суїцидальними тенденціями, агресивними проявами, тощо); застосовувати в майбутній професійній діяльності правові аспекти надання психіатричної допомоги населенню України.

Життя не стоїть на місці. З новими соціально-економічними, медико-психологічними негараздами в державі з'являються і нові хвороби психіатричного реєстру. Серед найпоширеніших психічних розладів набуває чинності група захворювань невротичного регі-

стру, а саме – невротичних, пов'язаних зі стресом і соматоформних розладів [3]. Особливо це стало актуальним з 1995 року, пов'язаного з дією психогенного чинника, а саме – вимушеної трудової міграції українців за межі країни та з 2014 року після початку військових дій на Сході України. Сучасна українська психіатрія швидко перелаштовується на нові виклики. Розлади адаптації, посттравматичний стресовий розлад та невротичні розлади виходять на передній план. Соціально-стресові розлади – це доклінічні порушення, які поширенні серед населення, але тільки ще у невеликому відсотку зафіксовані медициною, оскільки самі пацієнти не завжди спроможні пов'язати свій фізичний і психологічний дискомфорт із психічною хворобою, яка « могла виникнути через стрес».

Психічна залежність (алкогольна, наркотична, токсична, інтернет-залежність та інші), особливо, серед молоді за останні роки набула вражаючого розмаху. В деяких країнах світу (США, Китай) інтернет-залежність стала загрозливим явищем, тому вчені запропонували відносити її до числа захворювань та у 2008 році визнали інтернет-залежність хворобою віку. Однак на сьогодні немає узгодженої думки про те, що уявляє собою інтернет-залежність, як і немає вироблених діагностичних критеріїв за МКХ-10. Натомість, зростаюча статистика інтернет користувачів, людей, які страждають на алкоголізм, наркоманію широко обговорюється психологами, соціологами, педагогами [6]. Практична і теоретична психіатрія не стоїть осторонь даної проблематики і, відповідно, дана тематика внесена в самостійну роботу студентів.

За сучасних економічних умов конкуренція на ринку медичної праці зростає.

У зв'язку з цим збільшилися вимоги до медичних працівників, зросла їх відповідальність у догляді за психічно хворими. Від рівня кваліфікації медичного персоналу значною мірою залежить оптимальне здійснення комплексу заходів щодо організації догляду і нагляду за хворими, забезпечення диференційованого режиму їх утримання, обстеження та лікування, втілення нових форм соціальної реабілітації [5].

Сьогоднішні студенти – в майбутньому лікарі практичної медицини, тому головним постулатом для них є навчитися клінічно мислити. Тому на курсі психіатрії робота з хворим (за наявності його згоди) – в пріоритеті. Істотно змінилися і вимоги до професійної підготовки медичних працівників. Роботодавці оцінюють якість вищої та середньої медичної освіти, виходячи з того, як випускники використовують у практичній діяльності знання, уміння, навички, що були отриманні під час навчання.

Тому акцент підготовки спеціалістів у галузі медицини змістився у бік практичних умінь і навичок, максимальної їх адаптації до існуючих умов майбутньої професійної діяльності. Засадою таких підходів є втілення теоретичних знань у практику.

Важливим та пріоритетним на нашу думку є навчити майбутніх фахівців здатності не тільки застосовувати одержані знання на практиці, але й спроможності у подальшому розвиватися, здобуваючи нову інформацію та використовуючи її при необхідності в роботі.

Професійна компетентність майбутніх лікарів закладається ще у студентському середовищі. Кожна клінічна дисципліна, яка вивчається теоретично повинна бути підкріплена практичними навичками.

Розширення та вдосконалення сучасної підготовки фахівців з психіатрії, які здатні до нестандартного мислення, навиків аналізувати, систематизувати та узагальнювати одержану медичну інформацію, спроможні до вирішення реальних практичних завдань, вимагає застосування нестандартних прийомів, які застосовуються в процесі навчання. Оволодіння студентами сучасними науковими знаннями потребує пошуку підвищення ефективності системи навчання. Це стає можливим завдяки впровадженню представлених напрямків організації освітнього процесу, а саме – широке використання професійного потенціалу самих викладачів.

Таке удосконалення системи навчання стає з нашої точки зору можливим завдяки розробки нових напрямків подання матеріалу та стимулювання самостійної роботи студентів. Наш досвід доводить, що практичні заняття, які проводилися з обговоренням клінічних випадків у вигляді дискусії є ефективними, цікавими та доцільними. Даний напрямок роботи спонукає студентів до пошуку прийняття нестандартного рішення і, відповідно, призводить до позитивного вирішення проблеми. Студенти краще сприймають такий підхід до навчання на відміну від тотального опитування, відвідують заняття систематично, активно працюють на практичних заняттях.

Курсом психіатрії та медичної психології розроблена методика подання і опрацювання матеріалу у відповідності до робочої навчальної програми. У своїй діяльності викладач застосовує досить прагматично подання матеріалу в практичному ракурсі. Викладачем створюється при роботі з хворим певна психологічна ситуація в якій приймають участь усі студенти, зосереджуючись на динаміці співпраці з пацієнтом. Дана

методика є доцільною для студентів з метою відпрацювання практичних навичок.

В кінці курації студенти 4 курсу виставляють психопатологічний синдром, а при вивченні спеціальної (нозологічної) психіатрії – попередній діагноз та призначають лікування. В кінці заняття тактика студентів рецензується викладачем. Нашим досвідом відмічено, що робота з хворими цікава студентам, вони намагаються давати психологічні та психотерапевтичні рекомендації хворим.

Така співпраця є корисною і студентам, оскільки формує клінічне мислення, і хворим, так як вони відчують себе небайдужими для оточуючих.

Таким чином, для підвищення ефективності викладання предмету «психіатрія та наркологія» на 4 курсі на рівні сучасних вимог до вищої медичної освіти необхідно постійно оновлювати і вдоско-

налювати базу тестів, ситуаційних задач різного рівня складності із розміщенням їх на інтернет-сторінці, що дозволить підвищити ефективність та спрямувати у необхідний напрямок самостійну підготовку студентів, яка відіграє важливу роль у навчальному процесі, заснованому на засадах Болонської декларації. Сформовані навички і вміння, необхідні для проведення синдромологічної і диференційованої діагностики, вибору оптимальної психофармакотерапії та психотерапії для лікування хворих із психічними порушеннями будуть корисні як для складання ліцензійного іспиту «Крок-2», «Крок-3» так і для майбутньої лікарської діяльності.

Отже, важливою складовою сучасної української медичної освіти є надання якісних знань студентам із забезпеченням всебічного та гармонійного розвитку особистості майбутнього фахівця.

Література:

1. Беззубко Л.В., Черниш О.І., Соколова Л.С. Розвиток системи освіти у сучасних умовах. Макіївка, 2005. 132 с.
2. Вища освіта України і Болонський процес / Навчальний посібник (за ред. В.Г. Кременя). Тернопіль, 2004. 384 с.
3. Інформаційні технології і засоби навчання: Зб. наук.праць / за ред. В.Ю. Бикова, Ю.О. Жука / Інститут засобів навчання АПН України. – К: Атіка, 2005. 272 с.
4. Лукіна Т. Моніторинг якості освіти: Теорія і практика. К.: Видавничий дім «Шкільний світ», 2006. 128 с.
5. Мілерян В.Є. Методичні основи підготовки та проведення навчальних занять в медичних вузах (методичний посібник). Київ, 2004. 80 с.
6. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: Навч. Посібник. К.: «Академвидав», 2006. 212 с.